

РЕШЕНИЕ

№ 387

гр. Пазарджик, 17.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Минка П. Трънджиева

Членове: Венцислав Ст. Маратилев
Асен В. Велев

при участието на секретаря Петя Кр. Борисова
като разгледа докладваното от Минка П. Трънджиева Въззивно гражданско дело № 20235200500618 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 и следващите от Граждански процесуален кодекс.

С решение на Районен съд Пазарджик , постановено по гр.д.№ 691 по описа за 2023 година е отхвърлен иска на А. Г. Т., ЕГН *****, от с. З., общ. С., срещу Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 3092,02 лв., представляваща възнаграждение за положен нощен труд от 1708 часа, положен в периода от 01.04.2020 г. до 23.02.2023 г., получено в резултат на преизчисляване на положения нощен труд съобразно въведената в НСОПЗ методика, с коефициент 1,143 за приравняване към дневен, заедно с лихва за забава в размер 506,31 лв., изчислена поотделно от края на всяко тримесечие до предявяването на иска - 27.02.2023 г., и законната лихва, считано от тази дата до изплащането на вземането.

Осъден е А. Г. Т. да заплати на ОД на МВР - Пазарджик разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер 100 лв.

Постановеното решение е обжалвано от А. Т. ,чрез процесуалния му представител адв.Т. А..

Излага оплаквания за неправилност и необоснованост и моли да бъде отменено и постановено друго, с което предявеният иск – уважен. Съдът счел , че не е в състояние да се произнесе относно противоречието на чл. 187 ал. 1 и ал.4 с правото на ЕС и в частност с Хартата на основните права на ЕС , съответно с решение на СЕС от 24.02.2022 по дело №262/2020.

Съдът се задоволил да се съобрази с Тълкувателно решение №1/2020 г. на Общото събрание на Гражданската колегия/ОСГК/ на Върховния касационен съд /ВКС/ по тълкувателно дело № 1/2020 г., касаещо тълкуване и прилагане на нормативната уредба, която урежда полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от държавни служители, чиито служебни правоотношения са уредени от Закона за министерството на вътрешните работи.

Процесният период бил от 01.04.2020 г. до 23.02.2023 г. Съгласно чл. 176 от ЗМВР, brutното трудово възнаграждение на държавните служители в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, между които по т.3 на чл. 178, ал. 1 ЗМВР е възнаграждението за извънреден труд.

Редът за организацията и разпределението на работното време, за неговото отчитане, за компенсиране работата на държавните служители извън редовното работно време и др. се определя на основание чл. 187 ал. 9 от ЗМВР /преди изменението с ДВ бр.60/07.07.2020 г./ от министъра на вътрешните работи. В ал.3 от чл. 187 от ЗМВР било посочено, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени -сумирано за период от три месеца. Според ал.5 на чл.187 ЗМВР, работата извън редовното работно време се компенсира с: 1. допълнителен платен годишен отпуск за работата в работни дни и с възнаграждение за извънреден труд за работата в почивни и празнични дни - за служителите на ненормиран работен ден; 2. възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на отчетен период - за служителите, работещи на смени. В ал.9 е предвидено, че редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

В периода от 01.04.2015 г. до 10.12.2019 г. действали последователно Наредба № 8121з- 592/25.05.2015 г. (в сила от 01.04.2015 г.) и Наредба №8121з-776/29.07.2016 г. (в сила от 02.08.2016 г.), издавани от министъра на вътрешните работи и всяка от тях е уреждала реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР. Текстовете на чл.3, ал.3 и в двете наредби били идентични. Според тях, при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 06,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Наредба №8121з- 407/11.08.2014 г. била отменена с приемането на Наредба №8121з-592/25.05.2015 г., издадена от министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 40 от 02.06.2015 г. Наредба №8121з[1]592/25.05.2015 г. от своя страна е отменена с Решение № 8585 от 11.07.2016 г. на ВАС по адм.

дело №5450/2016 г., влязло в сила от датата на постановяването му и обнародвано на 29.07.2016 г. Наредба № 8121з[1]776/29.07.2016 г. е отменена изцяло с Решение № 16766 от 10.12.2019 г. по адм.д. №8601/2019 г. на ВАС.

Също така, чл.187 ЗМВР е изменен със ЗИДЗМВР, обн. в ДВ, бр.60/2020 г., в сила от 10.07.2020 г.; както и със ЗИДЗМВР, обн. в ДВ, бр.85/2020 г., в сила от 01.01.2021 г., с някои изключения. След отмяната от ВАС на горните наредби от 2015 и 2016 г., липсата в Наредба № 81213-36/07.01.2020 г./действала от 10.01.2020 г. до 02.11.2020 г./; на правило за преобразуване на часовете нощен труд в дневен, предвид уважената част от иска за периода 01.07.2018 г. - 30.09.2020 г., отношенията между страните следва да се уреждат от предхождащата ги Наредба №81213-407/11.08.2014 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР, обн. в ДВ, бр.69 от 19.08.2014 г., отм. с ДВ, бр.40 от 02.06.2015 г., в сила от 1.04.2015 г., в чийто чл.31, ал.2 изрично е било предвидено, че: „При сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22,00 и 6,00 ч. за отчетния период се умножава по 0,143. Полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период.“ Издадените след нея и отменени от ВАС две наредби не регламентират отчитане на отработените часове нощен труд с коефициент, аналогично на чл. 31, ал. 2 от наредбата от 2014 г. Така при липса на изрична законова регламентация и при предвиденото сумирано отчитане на отработените часове, но непосочен алгоритъм за преизчисляване, следвало субсидиарно да се приложи разпоредбата на чл.9, ал.2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

Прилагането на НСОРЗ следвало и от принципа, че размерите на допълнителните възнаграждения не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство. Съгласно чл.9, ал.2 от НСОРЗ, при сумарно изчисляване на работното време, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за дневно отчитане на работното време. Приложимият коефициент за преизчисляване на нощния труд в дневен е 1,143, получен при деление на нормалната продължителност на дневното /8 часа/ и нощното работно време Π часа/. Друго разбиране би поставило държавните служители в системата на МВР в неравностойно положение както спрямо останалите държавни служители, така и спрямо служителите и работниците по трудово правоотношение, които получават допълнително възнаграждение за извънреден труд.

В този смисъл било Решение № 311/08.11.2019 г. по гр. д. № 1144/2018 г. на ВКС, което е с предмет заплащане на други допълнителни възнаграждения на държавни служители в МВР, но давало принципно разрешение за субсидиарно прилагане на друг закон при липса на изрично уредено заплащане в ЗМВР; посочено е, че положителният отговор на

въпроса за приложение на субсидиарни разпоредби е в съответствие с основния принцип на равенство и недопускане на дискриминация, закрепен в чл. 6 от Конституцията на РБ и чл. 14 от ЕКЗПОЧС. Следвало да намери приложение принципът за законност, уреден в разпоредбата на чл. 5 от ГПК - когато съдът констатира непълнота или неяснота на закона, следва да приложи общия им разум и да основе решението си на основните начала на правото, обичая или морала. Липсата на уредба може да бъде преодоляна по реда на чл. 46, ал. 2 ЗНА - аналогия на закона, като се приложи общата уредба на трудовите правоотношения в тази насока.

Въззивникът бил лице със статут на държавен служител - чл. 142 ал. 1 т. 1 от ЗМВР. По отношение на работното време, почивките и отпуските на държавните служители чл. 50а, ал. 2 ЗДС предвижда субсидиарно приложение на КТ относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд. ЗДС и ЗМВР, както и горните наредби, съдържат специални норми, уреждащи ограничен кръг специфични правоотношения, а именно тези, засягащи лицата със статут на държавни служители от структурите на МВР. Както ЗДС, така и ЗМВР могат да регламентират отношения, уредени от институтите на КТ по начин, различен от уредбата на кодекса, но не такъв, че да бъде влошено положението на лицата, спрямо които се прилагат правните разрешения, предвидени в КТ.

Определеният максимален брой часове нощен труд от 8 часа съгласно чл. 187, ал. 3, изречение последно ЗМВР не установявал нормална продължителност на нощния труд, а представлявали максималният брой часове нощен труд, допустим за полагане от служителите по ЗМВР. В чл. 187, ал. 3 изречение последно ЗМВР /до изменението с ДВ бр. 60/07.07.2000 г./ е посочено, че при работа на смени е възможно полагането на гroud и през нощта между 22, 00 и 6, 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24- часов период. Посочената разпоредба не определяла продължителността на нощния труд по ЗМВР, която да е осем часа, а не седем часа, както е за работещите по трудово правоотношение, което да налага приложението на коефициент 1, а не на коефициент 1, 143. По-скоро нормата разрешавала полагане на нощен труд средно в размер на 8 часа за всеки 24-часов период, без да изключва приравняването му към дневния и съответно, без да изключва приложение на правилата за заплащане на извънреден труд, когато такъв е положен. От друга страна, съгласно чл. 187, ал.1 ЗМВР /до изменението с ДВ бр.60/07.07.2020 г./, нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица (така е посочено и в чл. 2 ал. 1 от трите Наредби от 2014 г., 2015 г. и 2016 г.). Тълкуването на тази разпоредба налагало аналогични правни изводи на тези по приложението на чл. 136, ал. 1 -3 КТ, според които нормалното работно време е установено за работния ден и за работната седмица, като за работния ден то е продължителността му в рамките на едно денонощие - 8 часа, а за работната седмица, която е 5-дневна - 40 часа, като продължителността на

работния ден е установена с оглед на дневната, а не на нощната част от денонощието. Работното време се дели на два вида: дневно (или денно), при което трудът се полага през дейната част на денонощието, и нощно работно време, при което трудът се полага през нощната част на денонощието, което от своя страна е обусловило и отделната регламентация на нощния труд в чл. 140, ал. 1 КТ.

В писмо изх. № 94-НН-198 от 29.08.2011 г. на МТСП е посочено, че когато нормалната продължителност на работното време е 8 часа (чл. 136 КТ) и нормалната продължителност на работното време е 7 часа (чл. 140, ал. 1 КТ), отношението е 8ч/7 ч., т. е. коефициентът за превръщане на нощните часове в дневни е равен на 1, 143, като целта на този коефициент е да определи така възнаграждението на работника или служителя, че когато той работи 7 часа през нощта, да получава възнаграждение за 8 часа. Посочено е също така, че в тези случаи служителят не работи извънредно по смисъла начл. 143, ал. 1 КТ.

Сумарното изчисляване на работното време е форма на отчитане на работното време, при която установената нормална продължителност на работното време се спазва средно за определен по-продължителен период от време, който в процесния случай бил тримесечен.

От неоспореното заключение по счетоводната експертиза било видно, че с оглед броя на нощните смени, всяка от по 8 часа, след превръщането на отработените нощни часове в дневни, полученият брой часове надхвърля установеното работно време, поради което разликата се явява извънреден труд. Т.е., при съпоставката с общия брой нощни часове за периода като норма часове, разликата е извън тази норма и е извънреден труд. Поради това липсвало смесване на понятията „нощен труд“ и „извънреден труд“ от районния съд. Това разрешение важало и за периода от 10.07.2020 г., от когато е в сила изменение на ЗМВР в чл.187, до 30.09.2020 г., тъй като работното време на служителите, работещи на смени, се изчислява сумирано на тримесечен период, както е и в случая с ищеца. След като то е започнало към датата на влизане в сила на измененията в ЗМВР /10.07.2020 г./, то последните като материалноправни норми, ще намерят приложение от началото на следващия тримесечен период - от 01.10.2020 г., поради което и до 30.09.2020 г. работното време следва да се изчислява съобразно правилата, които са били в сила при започване на тримесечния период.

Горните изводи не противоречели и на Решение от 24.02.2022 г. на съда на ЕС по дело С- 262/2020, образувано по преюдициално запитване от РС-Луковит по дело със същия предмет на спора. С това решение не се отговаряло конкретно на основния спорен по настоящето дело въпрос относно приложимостта на общата правна уредба на трудовите правоотношения и в правоотношенията с държавните служители в МВР, доколкото в обхвата на компетентността на СЕС са включени общностните норми и вътрешноправните разпоредби, които съдържат такива норми, а не

националното право и функцията на този съд е не да тълкува националните правни норми. Съдът на ЕС е достигнал до същите правни изводи, въз основа на които по-голяма част от българските съдилища (в това число и настоящият) до този момент са постановили решенията си, а именно: че чл.8 и чл.12,б.„а“ от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 04.11.2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време трябва да се тълкува в смисъл, че не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор, като полицаите и пожарникарите, е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, но при всички случаи в полза на тези работници трябва да има други мерки за защита, под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд.

Посочено е, че Директива 2003/88/ЕО, макар да не налага да се приеме особена норма, която специфично да урежда нормалната и пределна продължителност на нощния труд, задължава държавите-членки да следят да е гарантирано спазването на принципа за защита на безопасността и здравето на работниците, като в полза на полагащите нощен труд работници да има други мерки за защита.

В т.79 от решението на СЕС е посочено, че, ако не е основана на обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различните категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната от нея цел.

Установено било по делото, че в ЗМВР такива мерки не са предвидени поради липсата на изрична регламентация за възможността положеният труд да бъде адекватно възмезден. Сочените от процесуалния представител на ответника "компенсационни механизми" като например това, че служителите имат 30 дни платен годишен отпуск и за всяка прослужена година получават по 1 ден допълнително включително и за приравнения трудов стаж, че получават завишено заплащане, обезщетения и т.н. не можело да се приеме, че представляват допълнителна защита или обезщетение по смисъла на Директивата и решението на СЕС по преюдициалното запитване. Тези придобивки ползвали всички служители на МВР, а не само полагащите нощен труд, поради което на тях не може да се придава качеството на обезщетение, след като не са насочени специално към категорията служители, полагащи нощен труд, нито пък се предоставят поради и съобразно продължителността

на труда им през нощта, а обхващат всички, работещи в системата на МВР.

Следователно, с оглед даденото от СЕС разрешение, нощният труд на служителите по чл.142, ал.1,т.1 от ЗМВР следвало да бъде обезщетяван, но в специалния ЗМВР и наредбите по неговото прилагане не е предвидено такова обезщетение, което да компенсира своеобразната тежест на нощния труд, нито пък има методология за изчисление на такова обезщетение, каквато е имало в отменената Наредба от 2014 г. В решението на СЕС било изложено, че липсата на механизъм в следващите наредби от 2015 и 2016 г. за преобразуване на нощните часове в дневни се обясняват със съображения от правен и икономически порядък, но подобен аргумент видимо не отразява допустимата от закона цел, годна за обоснове разглежданата в главното производство разлика в третирането на работниците от частния и от публичния сектор, в частност полицаите и пожарникарите.

Правят възражения за прекомерност на разносните ,направени от ответника по жалбата.

В срок е постъпил писмен отговор.

Въззиваемият счита , че обжалваното решение е правилно и обосновано и молят да бъде потвърдено.

Решението било постановено при правилно тълкуване и прилагане на нормативната уредба, която урежда полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от държавни служители, чиито служебни правоотношения са уредени от Закона за министерството на вътрешните работи.

В процесния период действали Наредба № 81213-776/29.07.2016 г., обнародвана в ДВ бр.60/02.08.2016 г., влязла в сила от деня на обнародването ѝ и действала до 10.01.2020 г., когато в ДВ бр. 3/10.01.2020 г. е обнародвана Наредба № 81213-36/07.01.2020 г. Последната отменена с Наредба № 81213-1174/21.10.2020 г., обнародвана в ДВ бр. 107/18.12.2020 г., в сила от 01.01.2021 г. От 29.07.2022 г. била в сила настоящата наредба № 81213-922/22.07.2022 г., обнародвана в ДВ бр. 60/29.07.2022 г., която урежда реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима за дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР.

Съдът правел извод, че при отчитане на положените часове нощен труд от служители на Министерството на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

Излагат се доводи за неприложимост на разпоредбите на КТ.

В подкрепа на тезата, че в Министерството на вътрешните работи е налице равнопоставеност и обособеност спрямо права и задължения било решението на законодателя да обособи служителите в три групи съгласно чл. 142, ал. 1 от ЗМВР:

- държавни служители - полицейски органи и органи по пожарна

безопасност и защита на населението;

- държавни служители;
- лица, работещи по трудово правоотношение.

Само за една група имало изрично препращане към КТ.

Считат още, че не налице поставяне в неравностойно положение на една група служители, тъй като с оглед спецификата на служебните правоотношения на държавните служители в МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР били предвидени редица компенсаторни механизми, като допълнително възнаграждение за прослужено време (чл.178, ал.1, т.1 ЗМВР), размер на основния платен годишен отпуск (чл.189, ал.1 ЗМВР), обезщетения за неизползван платен годишен отпуск (чл.234, ал.1 ЗМВР), обезщетения за прекратяване на служебното правоотношение (чл.234, ал.1 ЗМВР), по-благоприятен режим на заплащане на извънредният труд по неговата продължителност - до 280 часа за година по чл.187, ал.5,6 и 7 ЗМВР и други. Предвидените условия за разграничение на нощен и извънреден труд в ЗМВР кореспондирали и с Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003г. относно някои аспекти на организацията на работното време, включително по въпроса за начина на компенсиране на положеният нощен труд.

Нормалната продължителност на нощния труд в МВР била регламентирана в законовата норма на чл. 187, ал. 3, изречение последно от ЗМВР. Нормата на чл. 187, ал. 3, изречение последно от ЗМВР определяла, че продължителността на нощния труд по ЗМВР е осем часа, а не седем часа, както е за работещите по трудово правоотношение.

Нормалната продължителност на дневното работно време на държавните служители в МВР била 8 часа (чл. 187, ал.1 от ЗМВР), а положеният труд през нощта - 8 часа за всеки 24-часов период. Съотношението било 8 часа : 8 часа, равно на коефициент 1, а не както е по КТ - 8 часа : 7 часа, което е равно на 1,143.

За държавните служители, чиито служебни правоотношения са уредени от ЗМВР какъвто е ищецът, когато положеният нощен труд е в рамките на 8 часова продължителност, той не се трансформира в дневен такъв, а се заплаща по смисъла на Заповед № 81213- 791/28.10.2014 г. на министъра на вътрешните работи по 0,25 лв. на час до 01.02.2020 г., съобразно заповед № 81213-156/0502.2020 г. по 1.00 лв. до 01.04.2022 г., а след тази дата съобразно МЗ № 81213-768/16.06.2022 г. в размер на 1.07 лв. за всеки отработен час нощен труд.

Не било установено на ответника да не е бил заплатен полагащият нощен труд , съответно – извънреден труд.

Заклучението на Съдебно - счетоводната експертиза било изведено от несъществуващо правно основание, като извършеното преобразуване с коефициент 1.143 не следва да бъде кредитирано.

Решението било правилно , и в частта с която е отхвърлен иска след дата 01.07.2020г. С изменението и допълнението на Закона за министерството на вътрешните работи / изм, и доп. ДВ. бр.60 от 7 Юли 2020г./ в сила от 10.07.2020г, се потвърждавали описаните по- горе твърдения, че превръщането на нощния труд в дневен, умножен по коефициент 1.143 е не приложим за държавни служители по ЗМВР-чл, 187, ал (4) (Нова - ДВ. бр. 60 от 2020 г.)

Правят също възражение за прекомерност на възнаграждението на другата страна.

Пред въззивната инстанция е постъпило писмено становище , в което се възпроизвеждат доводите в писмения отговор.

Съдът , като прецени валидността и допустимостта на обжалваното решение , за да се произнесе по съществуващото на спора ,взе предвид следното:

Предявения иск е за неизплатено възнаграждение за положен извънреден труд и се основава на разпоредбите на чл.178, ал.1, т.3 във вр. с чл. 187 от ЗМВР и чл. 86 от ЗЗД

В исковата си молба против Областна дирекция на МВР Пазарджик ищецът А. Т. твърди, че е служител в системата на МВР от 16.05.2013г., в качеството му на младши автоконтрольор I степен в група „Охранителна полиция” към Районно управление - Пещера към Областна дирекция на МВР - Пазарджик. Статута му ,съобразно чл.142, ал.1, т.1 от Закона за Министерство на вътрешните работи, бил такъв на държавен служител.

Назначен бил със заповед на директора на ОДМВР – Пазарджик.

Предвид характера на заеманата длъжност, Т.полагал труд и през нощта (за времето от 22.00 часа до 06.00 часа), съгласно утвърдени графици, като отработеното работно време до сега се е изчислявало сумарно, без часовете положен от него нощен труд да са преобразувани в дневен труд и съответно да му се изплати възнаграждение за полагания извънреден труд.

Съгласно разпоредбата на чл.176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавни служители в МВР се състои от основна заплата и допълнителни възнаграждения, сред които е предвидено и допълнително възнаграждение за извънреден труд по см. на чл. 178, ал.1, т.3 от ЗМВР.

В разпоредбите на ал.3 от чл. 187 от ЗМВР било посочено, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за период от три месеца. Според ал.7 на чл.187 ЗМВР: "Работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с допълнително възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период. Извънредният труд се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение." В ал.10 на същия член е предвидено, че: "разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режимът на

дежурство, времето за отдиш и почивките за държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и ал. 3 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи."

В периода от 01.04.2015г. до 16.11.2022г. са действали последователно Наредба №8121з- 592/25.05.2015г., (отменена изцяло с решение на ВАС от 11.07.2016г.), Наредба № 8121з- 776/29.07.2016г. (отменена изцяло с решение от 10.12.2019г. по адм.д. №8601/2019г. на ВАС), Наредба №8121з-36/07.01.2020г. отменена с Наредба №8121з-1174/21.10.2020г. отменена с Наредба №8121з-922/22.07.2022г., като всички посочени наредби са издавани от министъра на вътрешните работи и всяка от тях е уреждала реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдиш и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи. Текстовете на чл.3, ал.3 в първите две наредби са идентични с текстовете на чл.3, ал.2 от следващите три наредби, като според тях при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 06,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

Преди процесния период действала Наредба №8121з-407/11.08.2014г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдиш и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи, обн. в ДВ, бр.69 от 19.08.2014г. Единствено в тази Наредба изрично е било предвидено, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между часовете 22,00 и 6,00ч. за отчетния период се умножава с коефициент от 0,143 - чл.31, ал.2 от цитираната наредба. В следващите три Наредби изрична регламентация за преизчисляване на нощния труд в дневен липсва. В Наредба №8121з-592/25.05.2015г. (обн.ДВ бр.40 от 02.06.2015г.), в Наредба № 8121з-776/29.07.2016г. (обн. ДВ бр.60 от 02.08.2016г.) и Наредба №8121з-36/07.01.2020г. (обн. в ДВ, бр.3 от 10.01.2020г.), липсва изрична норма, съответстваща на чл.31 ал.2 от Наредба №8121з- 407/11.08.2014 год. за преобразуване на часовете положен нощен труд в дневен с коефициент 0,143, а в Наредба №8121з-1174/21.10.2020г. - чл.22, ал.3 и в Наредба №8121з-922/22.07.2022г. в чл.21, ал.3 е визирана норма с идентично текстово съдържание: "При сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент 1 съгласно чл. 187, ал. 4 от ЗМВР."

Липсата на изрична норма в Наредба № 8121з-776/29.07.2016г. (обн. ДВ бр.60 от 02.08.2016г.) и Наредба №8121з-36/07.01.2020г. (обн. в ДВ бр.3 от 10.01.2020г.) представлявала празнота в уредбата относно реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдиш и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи. При наличие на такава непълнота в

специалната уредба, касаеща служителите в МВР, в съдебната практика се приемало, че субсидиарно следва да се приложи общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата (обн.ДВ бр.(от 26.01.2007г.). В чл.9 ал.2 от същата Наредба било предвидено при сумирано изчисляване на работното време нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Посочената в чл.9 от „Наредбата за структурата и организацията на работната заплата“ методология била само с оглед установения по законодателен път начин за отчитане на нормата фактически положен труд. Тези разпоредби се прилагат едновременно с правилата за заплащане на нощния труд, т. е., при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент "1,143" и за същите тези нощни часове се заплаща и допълнително трудово възнаграждение за нощен труд. На общо основание приложение имат нормите на чл.9 и следващите от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, в която именно е и определена методологията за превръщането на отработените нощни часове в дневни със съответния коефициент в хипотезите, в които работното време се изчислява сумирано за определен период.

Чл.187 ЗМВР бил изменен със ЗИДЗМВР, обн. в ДВ бр.60/2020г., в сила от 10.07.2020г., както и със ЗИДЗМВР, обн. в ДВ бр.85/2020г. в сила от 01.01.2021г., с някои изключения. След отмяната от ВАС на горните наредби от 2015г. и 2016г., в Наредба № 8121з- 36/07.01.2020г. (действала от 10.01.2020г. до 02.11.2020г.) липсата на правило за преобразуване на часовете нощен труд в дневен, отношенията между страните следва да се уреждат от предхождащата ги Наредба №8121з-407/11.08.2014г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР, Издадените след нея и отменени от ВАС две наредби не регламентирли отчитане на отработените часове нощен труд с коефициент, аналогично на чл. 31, ал. 2 от наредбата от 2014г.

Предвид изменението на чл.187 ал.1 и ал.4 от ЗМВР с ДВ бр.60/07.07.2020 г. следва да се допълни, че съгласно чл.187 ал.1 изречение второ от ЗМВР, според изменението в сила от 10.07.2020 г., нормалната продължителност на работното време през нощта е 8 часа за всеки 24- часов период. Създадената нова ал.4, според която, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното работно време към нормалната продължителност на работното време през нощта по ал. 1. Този коефициент се равнява вече на единица, а не на 1,143, какъвто коефициент се използва по силата на субсидиарното прилагане на чл.9 ал.2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата при сумарно

изчисляване на работното време. С тези изменения в ЗМВР се установява законово закрепено неравенство в третирането на държавните служители по чл.142 ал.1 т.1 от ЗМВР, т.е. те са поставени в неравностойно положение спрямо останалите държавни служители и работещите по трудово правоотношение, като това е в противоречие с изрично прогласеното в чл.188 ал. 2 от ЗМВР приложение спрямо служителите на МВР на уредената в КТ специална закрила на нощния труд.

С решението от 24.02.2022 г. на СЕС по дело №262/2020 г., съдът приел в т.73-79, че: „Що се отнася до обосноваността на евентуалната разлика в третирането, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, разликата в третирането е обоснована, когато се основава на обективен и разумен критерий. ", т.е. когато е свързана с допустима от закона цел на съответното законодателство и е съразмерна на тази цел. Липсата на механизъм за преобразуване на нощните часове труд в дневни се обяснявала със съображения от правен и икономически порядък, а в решението на СЕС по дело №262/2020г. било посочено, че подобен аргумент видимо не отразява допустима от закона цел, годна да обоснове разглежданата в главното производство разлика в третирането. В решението на СЕС изрично било посочено, че подобен аргумент не може да се приеме; всъщност правото на Съюза наистина не е пречка за държавите членки да вземат предвид бюджетни съображения успоредно със съображения от политически, социален или демографски порядък и да въздействат върху естеството или обхвата на мерките, които смятат да приемат, но такива съображения не могат сами по себе си да представляват цел от общ интерес. В решението на СЕС се сочи, че ако не е основана на такъв обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различни категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на Съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с нея цел. Приема се от СЕС, че чл.20 и чл.31 от Хартата на основните права на ЕС /ХОПЕС/ трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, тоест е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел.“

В т.38 - т.40 на същото решение било разяснено, че правото на всеки работник на ограничаване на максималната продължителност на труда и на

периоди на почивка, по-специално междудневна, не само представлява особено важно правило на социалното право на Съюза, но и е изрично прогласено в член 31 параграф 2 от Хартата, на която член 6, параграф 1 ДЕС придава същата юридическа сила като Договорите (решение от 17 март 2021 г., Academia de Studii Economice din București, C-585/19, EU:C:2021:210, т. 36 и цитираната съдебна практика/. Разпоредбите на Директива 2003/88 и по специално членове 8 и 12 от нея, уточняват това основно право и поради това трябва да се тълкуват с оглед на него (решение от 17 март 2021 г., Academia de Studii Economice din București, C-585/19, EU:C:2021:210. С това напомняне, от постоянната практика на Съда следва, че при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза следва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 11 юни 2020 г., CNER Equipment Pooling, C-242/19, EU:C:2020:466, т. 32 и цитираната съдебна практика).“

Съгласно чл.5 ал.4 от КРБ, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат. При всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд. С промяната на ЗМВР не били предвидени такива мерки за защита, които да ползват само полагащите нощен труд държавни служители по чл.142 ал.1 т.1 от ЗМВР, а съществуващите в ЗМВР защитни мерки се прилагат за всички държавни служители, включително неполагащите труд през нощта. По този начин, както е описано и в т.69 от решението на СЕС, националното право видимо изключва държавните служители в МВР, като полицаите и пожарникарите, от обхвата на общия правен режим, който предвижда ограничение от седем часа на нормалната продължителност на нощния труд, от една страна, а от друга, не предоставя на тези държавни служители възможността за преобразуване на нощния труд в дневен. При това положение разпоредбите на чл.187 ал.4 от ЗМВР и изречение второ на ал.1 на същия член не следвало да се прилагат,като несъвместими с правото на Съюза.

Следователно се прилагали същите правила, които са действали при редакцията на ЗМВР преди изменението от юли 2020г., т.е. налице е празнота в уредбата, поради което и следва да се прилага чл.9 ал.2 от НСОПЗ и преизчисляването на възнаграждението за положения от ищеца труд през нощта през целия исков период, като стане с прилагане на **коефициент 1,143**. Липсата на възможност както за реално изпълнение, така и за компенсаторно парично обезщетение, би довело до абсурдния резултат длъжникът да се освобождава от това си задължение чрез неговото просто неизпълнение.

Показателно в тази връзка било, че до м.август 2016г. наредбите на министъра на МВР са предвиждали преобразуване на нощните часове в

дневни, като отпадането му след този момент не е обосновано с никаква допустима от закона цел. Но дори и да се приеме, че подобна цел е налице, в полза на служителите в МВР по чл.142 ал.1 т.1 от ЗМВР не са предвидени мерки за защита и компенсиране на особената тежест на полагания от тях нощен труд.

Съгласно директния ефект от нормите на Директивите на ЕС, СЕС определя почти всички задължения от действието на една Директива и ХОПЕС, като задължение на националния съдия, да остави неприложена всяка една вътрешно правна норма, която противоречи на Директива на ЕС или ХОПЕС, каквото противоречие в конкретния случай е налице.

Както КТ, така и ЗМВР, правят ясно разграничение между нощния труд и извънредния труд, които се заплащат по различен ред. Извънреден труд е налице само, когато е положен труд извън установеното работно време - когато продължителността на работното време надвишава нормалната такава. При сумарно изчисляване на положения труд, извънреден труд ще е налице само в случай, че отработеното време за съответния отчетен период /с увеличението на часовете положен нощен труд/ надхвърля нормата работни часове за отчетния период. Съобразно националното трудово законодателство и методологията за сумарно изчисляване на положения труд се приема, че когато отчетния период е изтекъл /завършил/, се приема, че работника или служителя е изпълнил трудовата си норма в пълен обем, дори и това да не е било направено реално, тъй като задължение на работодателя е така да организира неговото работно време, че то да покрива общата тримесечна норма, при това със завишение на часовете нощен труд - конвертирани към дневния.

През посочения в исовата молба период ищецът полагал нощен труд извън нормата. През периода от **01.04.2020г. до 23.02.2023г.** и до момента А. Г. Т. изпълнявал служебните си задължения на смени /дневни-от 07.00 часа до 19.00 часа и **нощни**- от 19.00 часа до 07.00 часа на следващия ден/, всяка от които е с продължителност от 12 часа, съгласно изготвените и утвърдени от Началника на РУ месечни графици при сумирано отчитане на работното време.

Съгласно определените правила за изплащане на извънреден труд /нощен труд/ от ОДМВР гр.Пазарджик, **същия се отчита за период от три месеца**, като падежът на изплащането му е края на всяко тримесечие и се изплаща, ведно с полагащото се трудово възнаграждение, отчитайки го по отделно перо - извънреден труд. Именно след всяко тримесечие /считано за падеж на определеното вземане/, след отчитането на положения извънреден труд /нощен труд/, се дължи сумата определена за положен нощен труд, каквато е и претенцията ни от която дата следва да се начислят определените лихви. През претендирания 3 годишен период, считано от 01.04.2020г. до 23.02.2023г., били налични 4 тримесечия годишно общо 12 тримесечия, през който не е отчетен и съответно заплатен положения нощен труд, като падежът

на всяка една от дължимите суми е изискуема от датата на изплащане на трудовото възнаграждение, след всяко тримесечие, както и дължимите лихви считаме за изискуеми от същата дата.

Дължимата сума след края на всяко тримесечие е посочена в таблица. Претенцията е за 3092 лева и лихва в размер на 506,31 лева.

Моли ответникът да бъде осъден да заплати посочените суми.

В срок е постъпил писмен отговор. Областна дирекция на МВР Пазарджик, чрез процесуалния си представител оспорва исковете.

Първоначално са изложени доводи за редовността на исковата молба, поради противоречие в обстоятелствата – претенцията за незаплатен нощен труд ли е или за незаплатен положен извънреден труд. Сочат, че ищеца се позовава на нормативни актове, които не са действали за периода на претенцията.

Не се касае за нередовности на исковата молба и правилно съдът е предприел действия по размяна на книжа.

Оспорват исковете по основание. Не оспорват, че ищецът е държавен служител по смисъла на чл. 142, ал.1, т.1 ЗМВР в Министерството на вътрешните работи и е заемал в исковия период длъжността младши автоконтрольор към Районно управление- Пещера при ОДМВР Пазарджик.

Приложим бил единствено Закона за Министерството на вътрешните работи (за разлика от статута на лицата, работещи по трудово правоотношение в МВР, който се урежда от КТ и ЗМВР - чл. 142, ал. 5 и държавните служители по ЗДС, който урежда статутът им съгласно ал. 4).

Съгласно разпоредбата на чл. 179. (1) от ЗМВР на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 до 6,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение. В ал. 2 на същия член е посочено изрично, че условията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения по ал. 1 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а техният размер - с негова заповед. Съгласно императивната разпоредба на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР редът за организацията и разпределението на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

Относитими за периода, за който се претендира неизплатено били Наредба № 81213-776/29.07.2016 г., обнародвана в ДВ бр.60/02.08.2016 г., влязла в сила от деня на обнародването ѝ и действала до 10.01.2020 г., когато в ДВ бр. 3/10.01.2020 г. е обнародвана Наредба № 81213-36/07.01.2020 г. Последната е отменена с Наредба № 81213-1174/21.10.2020 г., обнародвана в ДВ бр. 107/18.12.2020 г., в сила от 01.01.2021 г.

От 29.07.2022 г. била в сила настоящата наредба № 81213-922/22.07.2022 г., обнародвана в ДВ бр. 60/29.07.2022 г.

Именно поради спецификата на работата на държавни служители - полицейски органи, законодателят уредил техният статут в специален закон - ЗМВР, който е различен от статута на държавните служители по чл.142, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗМВР. За тях са неприложими нормите на общото законодателство, като ЗДСл и КТ. В конкретния случай не е налице пито закон, пито акт на МС, с който да се допуска преизчисляването на положения нощен труд от ищеца с коефициент 1,143, както се твърди с исковата молба.

Съгласно разпоредбата на чл. 187, ал. 3 ЗМВР в редакцията ѝ към 12.10.2019 г. при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 06.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24 часов период. С изменение в ЗМВР, обн. в ДВ бр. 60/07.07.2020 г., в сила от 11.07.2020 г. законодателят изрично е предвидил в ал. 1, че нормалната продължителност на работното време през нощта е 8 часа за всеки 24 часов период, а в ал. 4 е посочил, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното работното време към нормалната продължителност на работното време през нощта по ал. 1, т.е. полученият коефициент в случая е 1. С тази законодателна промяна изрично е уреден въпросът относно преизчисляването на нощния труд, което изключва субсидиарното или по аналогия приложение на НСОПЗ. извънреден труд за работещите на осем часови нощни смени в рамките на работното време по утвърдения график, (виж решение № 260067/28.04.2022 г. по вгрд № 391/21 на ОС Пловдив).

От посочените по-горе законови разпоредби било видно, че по отношение на държавните служители - полицейски органи е неприложима НСОПЗ (Наредбата за структурата и организацията на работната заплата) в частност чл. 9 на същата. Още повече, че самият законодател е ограничил нейното прилагане в чл. 2, ал. 3 НСОПЗ по отношение на служителите по трудово правоотношение в държавната администрация, за които се прилага чл. 107а от Кодекса на труда. От там следва обоснования извод, че същата е неприложима за държавни служители - полицейски органи, чийто статут е уреден със специален закон /ЗМВР/.

На следващо място съгласно чл. 9 от Наредбата при подневно отчитане на работното време и при работа на смени, чиято нощна продължителност на работното време е по-малка от тази на дневното, трудовото възнаграждение, заработено по трудови норми, се увеличава с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време. При сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно

място. При сумирано изчисляване на работното време трудовото възнаграждение, заработено по трудови норми с коефициент равен на отношението между часовете, получен след превръщането на нощните часове в дневни, и действително отработените часове през месеца или установения друг период. Тази разпоредба е непригодна за прилагането и към държавните служители в МВР, тъй като не са налице кумулативно предвидените в нея предпоставки, а именно: - подневно отчитане на работното време; - работа на смени; - продължителност на нощно работно време, по-малка от продължителността на дневното; - трудово възнаграждение, заработено по трудови норми. Само при кумулативно наличие на посочените четири необходими предпоставки може да се въвежда увеличение с коефициент. В случая *не са налице последните две предпоставки*. В чл. 187, ал.1 и ал. 3 ЗМВР дневното и нощното работно време са с еднаква продължителност от 8 часа. Не е налице и работа по трудови норми за определяне размера на трудовото възнаграждение по чл. 247 и 250 КТ. Правното основание за нощния труд на служителите в МВР не е в чл. 8 и чл. 9 от НСОПЗ, а в чл. 187 и чл. 179 ЗМВР.

Наредба 81213-776/16 г. и последвалите я до момента наредби последователно предвиждали полагането на нощен труд между 22,00 и 6,00 часа, като работните часове не следва да надвишават 8 часа за всеки 24-часов период. Следователно налице е изрична регламентация в ЗМВР и цитираните наредби, касаещи полагането на нощния труд. За разлика от разпоредбата по чл. 140, ал. 1 от КТ установяваща нормална продължителност на работно време през нощта / от 22,00 до 6,00/ от 7 часа, тук законодателят е предвидил възможността държавните служители в системата на МВР работещи на смени да полагат нощен труд с продължителност от 8 часа за всеки 24-часов период. Действащата към процесния период наредба № 81213-776/29.07.2016 и последвалите я други наредби предвиждали отчитане на отработеното време между 22,00 и 6,00 часа с протокол, като в тях липсва предвидената в чл. 31, ал. 2 от отменената Наредба № 81213-407/11.8.2014 г. трансформация на нощен труд в дневен, чрез умножаването му с коефициент 0.143 при сумирано изчисляване на работното време за отчетния период. Това обаче не е празната на приетия подзаконов нормативен акт, при която по аналогия или субсидиарно следва да се прилага общата разпоредба на НСОПЗ, а съответствие с волята на законодателя (законодателен подход), изразена в изричната разпоредба на чл. 187, ал. 1 от специалния закон - ЗМВР, а след 11.07.2020 г. и в ал. 4 от същия. Констатира се, че именно законодателят е регламентирал съотношението на нормалната продължителност на дневното работно време към нормалната продължителност на полаганият през нощта труд от държавните служители, работещи на смени в системата на МВР да е 8:8, а не както е предвидено за работещите по трудови правоотношения 8:7, при което изработените нощни часове да се приравняват към дневни с коефициент 1.143.

Това законодателно решение било в съответствие е решение на европейския съд (втори състав) от 24.02.2022 г. по преюдициално запитване по дело C-262/20 г. относно организация на работното време - директива 2003/88/ЕО- член 8-член 12, б. А - членове 20 и 31 от Хартата на основните права на ЕС- намаляване на нормалната продължителност на нощния труд спрямо нормалната продължителност на труда през деня - работници от публичния и работници от частния сектор - равно третиране, според което предвид па това, че съгласно минималните изисквания относно нормалната продължителност на нощния труд, определен в член 8 буква а) от Директива 2003/88 предвижда да той да не надвишава средно осем часа за всеки 24 часов период, които принцип е залегнал и в ЗМВР, то в случая е допустимо определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел.

Съдът е приел още, че Директива 2003/88 не налага да се приемат мерки, е които да се установи разлика между нормалната продължителност на нощния труд и нормалната продължителност на труда през деня. Следователно Директивата не налага да се приема особена норма, която специфично да урежда нормалната и пределна продължителност на нощния труд при условие, че тази продължителност е ограничена в съответствие с изискванията, произтичащи от член 8 от Директивата. На следващо място приемайки липсата на механизъм в Наредба № 8121з-776 и следващите я наредби за преобразуване на нощните часове труд в дневни със съображения от правен порядък, а именно законодателното решение на чл. 187, ал. 1 и ал. 3 от ЗМВР, че нормалната продължителност на труда през деня и през нощта е еднаква и затова съотношението между нормалната продължителност на труда през деня и тази през нощта е 1 и не налага преобразуване, Европейският съд е достигнал до извод, че е допустимо определената в законодателство го ни нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такива разлики в третирането се основават на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел. Тази цел е законодателно регламентирана в ЗМВР, и независимо от факта, че Европейският съд не я е обсъдил от гледна точка на общностното право, то законодателното решение относно спецификата на служебното правоотношение, е регламентирано в ЗМВР в контекста на всички компенсаторни и привилегирани механизми, които законодателят е предвидил по отношение на държавните служители в МВР, които не са предвидени за работниците и служителите по трудово правоотношение, регулирани от КТ и следователно е налице съразмерна на тази цел защита. На

първо място предвидената продължителност на нощния труд от 8 часа за всеки 24 часа по смисъла на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР е обяснима със специфичния статут на тези държавни служители, обусловен от основните функции на МВР, установени в чл. 2, ал. 1 ЗМВР - „за защита на правата и свободите на гражданите, противодействието на престъпността, защита на националната сигурност, опазването на обществения ред и пожарна безопасност и защита на населението. Тези функции са част от конституционните функции на МС, като централен орган на изпълнителната власт по чл. 105, ал. 2 от Конституцията. На тази основа се базира и признатата законодателна целесъобразност на НС по чл. 8, и чл. 62 от Конституцията. Право на законодателя е по целесъобразност да изменя правната мярка е оглед настъпили съществени изменения в обществената действителност, което оправдава и обосновава и прилагането на различен метод на правно регулиране на работното време, трудовото възнаграждение и други въпроси на работниците и служителите по трудови правоотношения в КТ и държавните служители в ЗМВР, например: - основен ПГО по ЗМВР - до 30 работни дни, но не повече от 40, по КТ - 20 работни дни; допълнително възнаграждение за прослужено време по ЗМВР - 2%, но не повече от 40%, а по КТ - 0.6%; безплатна храна или левовата ѝ равностойност, ободряващи напитки при полагане на нощен труд от 22.00 до 06.00 ч., работно и униформено облекло, друго вещеве имущество, а на неносещите униформа ежегодна парична сума за облекло; по- благоприятен режим на заплащане на извънредния труд - по неговата продължителност ; държавните служители по ЗМВР се пенсионира при условията на 1 категория труд(чл. 69 КСО), при което три години осигурителен стаж на служба се зачитат като 5 години общ осигурителен стаж. Освен това държавните служители получават допълнително трудово възнаграждение по чл. 178, ал. 1 ЗМВР и за изпълнение на специфични служебни дейности по смисъла на §1, т. 26а от ДР на ЗМВР, както и за постигнати резултати в служебната дейност и други, които КТ не е предвидил. Всички тези парични или други материални или нематериални облаги, които държавните служители в МВР получават за разлика от работниците и служителите по трудови правоотношения по КТ и държавните служители по ЗДсЛ са законодателна целесъобразност, която изразява адекватна овъзмезденост на статута на служебното правоотношение по ЗМВР. Ирелевантен за настоящия правен спор е въпроса дали определения към процесния исков период със заповед на министъра на вътрешните работи размер на допълнителното възнаграждение за положения нощен труд овъзмездява справедливо положения нощен труд от служителите на МВР.

На следващо място чл. 179 от ЗМВР урежда важни въпроси на нощния труд посредством делегиращи норми, в резултат па които е издадена процесната наредба № 8121з-776 и последвалите я наредби до днес. В нейния чл.3, ал.1 и 2 чл. 31 и §1, т. 8 ДР установява, че нощния труд за държавните служители в МВР се въвежда за дейности, които изискват непрекъснато и непрекъсваемо изпълнение на дейностите в МВР и дава легално определение

на непрекъсваемия характер на дейността на МВР за осигуряване на сигурността на гражданите според конкретните функции на нейните компетентни служби и поделения на МВР. Част от тях изискват и полагането на нощен труд. Чл. 179, ал. 1 ЗМВР предвижда на държавните служители да се изплащат допълнителни възнаграждения за положения труд през нощта. Нормата урежда два въпроса:!. Определя характерът на благото - изплащане на възнаграждение като отплата за положения нощен труд и 2. Неговия правен характер на допълнително трудово възнаграждение. То е допълнително, защото се прибавя към основната заплата на държавните служители в МВР и по този начин се увеличава нейния брутен размер. Ал. 2 на същия член делегира на министъра на вътрешните работи определянето на условията и реда за полагането нощният труд от държавните служители в МВР с издаване на наредба, като изрично е предвидено определянето на размера на възнаграждението за положения нощен труд да се определя с негова заповед и това отново е проявление на законодателна целесъобразност. Законът е съобразил спецификата на служебните правоотношения на държавните служители в МВР и равенството на гражданите пред закона и е предвидил и редица компенсаторни механизми за постигане на равно отношение пред закона на работниците и служителите по трудови правоотношения по КТ и държавните служители по ЗМВР.

При наличие на изрична уредба относно продължителността, отчитането, заплащането и пр. на полагания от тези служители труд при сумирано изчисляване на работното време, неприложими са общите разпоредби на КТ и ПСОПЗ, предвиждащи различен законодателен подход за работещите по трудови правоотношения. КТ не намира субсидиарно приложение по отношение на държавните служители като цяло и на тези от тях, работещи в МВР, в частност, защото пито в ЗДС, нито в ЗМВР има непряко препращане към нормите на КТ - че за неуредените в тези закони случаи КТ се прилага «съответно», а напротив - във всички случаи, в които законодателят е счел, че материята следва да се уреди идентично на тази в КТ, препращането е пряко, чрез посочване на конкретните правни норми. Всъщност по въпроса за неприложимост по аналогия на разпоредбите на ЗДСл и КТ по отношение на държавните служители - полицейски органи по ЗМВР е налице и практика на ВКС по чл. 290 ГПК. Така с решение № 55/07.04.2015 г. по гр. д. № 5169/2014 г., III г.о и решение № 197/07.10.2019 г. по кгрд № 786/19 г. IV г.о. е прието, че при работа на смени /дежурство/ работното време на държавните служители в МВР се отчита по специален ред, и е недопустимо аналогичното прилагане на законите за държавните служители в гражданските ведомства, включително конвертиране на часовете труд, положен през нощта, в дневни часове

Доколкото ищецът претендира извънреден труд в рамките на определените му дежурства по график и изрично регламентираната процедура в Наредба № 81213-776/29.7.2016 г. за реда за полагане, отчитане и компенсиране на положения извънреден труд от държавните служители в

системата па МВР и последвалите я наредби, искането му се явява неоснователно, тъй като не се установява ищецът реално да е положил извънреден труд в претендираните размери, който да не му е бил изплатен.

Извънреден труд е работата, която се извършва извън установеното по трудовото правоотношение редовно работно време, като въпросният труд води до превишаване на обичайното за работника или служителя работно време. При сумирано изчисляване на работното време извънредният труд ще бъде работата извън установената за периода на сумиране норма за редовна продължителност на редовното време. Разпоредбата на чл. 187, ал. 3 от ЗМВР сочи, че работните часове през нощта не следва да надвишават средно 8 за всеки 24-часов период, която продължителност в случая не се твърди и не се установява да е превишена. На свой ред, разпоредбата на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР изрично предвижда делегация па министъра на вътрешните работи относно редът за разпределянето на работното време, за неговото отчитане и за компенсирането на работата на държавните служители извън установеното редовно работно време, като в случая е налице специфична държавна дейност, която е регламентирана в специален закон - ЗМВР. В този смисъл, не може да бъде споделено становището, че приложение следва да намери Наредба за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), доколкото с разпоредбата на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР е дадена изчерпателна регламентация на отчитането и компенсирането на положения от държавните служители към МВР извънреден труд - съгласно горепосочените наредби, издадени във връзка с изрична законова делегация, (така и Решение № 55/7.4.2015 г. по гр. д. № 5169/2014 г. на III г.о. на ВКС). Т.е. не е налице нормативна празнота, която да налага субсидиарното приложение на НСОЗ, на което се позова ищецът.

Неправилно ищецът претендирал, че за процесния период следва да се приложи субсидиарно Наредба за структурата и организацията на работната заплата, в която съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 2 при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни, като никъде в наредбата не е посочен коефициент 1.143 и не е ясно откъде ищецът е получил този коефициент, за да иска същият да бъде приложен. Ограничението в наредба № 8121 з—776/2016 г. и следващите е служителите, работещи на смени да не полагат повече от 8 часа нощен труд за всеки 24 часов период, което е равно на коефициент 1, а не на посочения коефициент 1,143. Следователно напълно необосновано е препращането по аналогия към чл. 9, ал. 2 от Наредба за структурата и организацията на работната заплата, съгласно която при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подпечно отчитане на работното време за съответното място, тъй като нормалната продължителност на работното време е осем часа, а съгласно чл. 179, ал. 1 от ЗМВР и наредбата посочена по-горе нормалната продължителност на нощния труд е от 22.00 до 06.00 ч., т.с. 8 часа / 8:8 равно

на 1/. В случая не е налице празнота в нормативната уредба, която да може да обоснове препращане по аналогия, тъй като в процесния период са действали и действат последователно подзаконовни нормативни актове, надлежно обнародвани в ДВ - заповед № 8121з - 1429/23.11.2017 г., заповед № 81213-156/05.02.2020 г. и заповед № 81213-768/16.06.2022 г., издадени от министъра на вътрешните работи, в които изрично е предвидено, че за всеки отработен час през нощта между 22.00 часа и 6,00 часа на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0, 25 лв. до 01.02.2020, рсн. 1.00 лв. г. до 01.04.2022 г. , а след тази дата - 1.07 лв. т.е. налице е специална нормативна уредба по отношение на отчитане и заплащане на нощния труд на държавните служители в МВР, която изключва общия ред. И това е така, защото ЗМВР и действащите в исковия период наредби изрично разграничават реда за отчитане и заплащане на извънреден от заплащането на нощен труд.

Разпределението на работното време за заеманата от ищеца длъжност е организирано в работни смени, определени в месечен/седмичен график, изготвен от специално натоварен служител и утвърден от съответния началника. Отработените часове за времето от 22,00 до 6.00 часа са отчетени с протоколи, Приложение № 6 към чл. 31, ал.1 от Наредбата, изготвени от специално натоварен служител. Екземпляр от протоколите е изпращан в сектор "Финансово осигуряване" при ОДМВР Благоевград за изплащане на отчетения нощен труд. Положеният от ищеца нощен труд за исковия период е своевременно отчетен и заплатен, като същият е получил допълнително заплащане по 0.25 лв. на час, респ. от 1.00 лв. и 1.07 лв., следователно не следва да се прави преизчисление и прехвърляне на нощен труд в дневен, тъй като ще се получи дублиране на заплащането.

Поддържат , че за положения нощен труд ,който е в рамките на установеното от закона, ищецът е получил възнаграждение.

Излагат доводи и относно размера на претенцията.

Считат , че исковете са неоснователни и молят да бъдат отхвърлени.

Проведено е едно съдебно заседание ,в което страните не са се явили.

Съдът , като прецени доказателствата по делото и доводите на страните , прие за установено следното:

Фактическата обстановка по делото не е спорна. Не е спорно ,че за посочения в исковата молба период ищецът е заемал длъжността мл.автоконтрольор I степен в група „Охранителна полиция“ към РУ Пещера.

Единствения спор между страните е по приложението на закона.

Претендира се от ищеца незаплатен положен труд , който според него е извънреден, тъй като той е полагал нощен труд осем часа, който в размера си над установения с цитираните от него нормативни актове КТ и НСОПЗ, които намират приложение се явява извънреден и следва да се извърши приравняване с коефициент 0,143.

По делото е прието заключение на експерт , като икономическия му аспект съдът не обсъжда , тъй като следва да се отговори на въпроса за приложимия закон.

Спорно между страните е дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служителите на МВР са приложими разпоредбите на специалния Закон за МВР и издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове или са приложими общите граждански норми на КТ и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата - чл.9, ал.2 за превръщане на нощните часове в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време.

Съгласно чл.176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители, работещи в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения.

За част от периода , предмет на претенцията е действала разпоредбата на чл.187 от ЗМВР в редакцията и до изменението , публ. В ДВ бр.60 2020 година. Според ал.І на този текст –„ Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица“.

Изменението на закона ,приложим за останалата част от периода е в следния смисъл- „Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Нормалната продължителност на работното време през нощта е 8 часа за всеки 24-часов период. Нощен е трудът, който се полага между 22,00 и 6,00 ч.“ място.

По приложението на ЗМВР са издавани подзаконовни нормативни актове. Неприложима за периода на претенцията е издадената Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи (отм.)В чл.31 ал.2 на тази наредба е предвидено,че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22,00 и 6,00 ч. за отчетния период се умножава по 0,143. Полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. В следващите наредби при абсолютно идентичен текст на закона , такава разпоредба няма. В относимата Наредба № 8121з-36 от 7.01.2020 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи ,такъв текст няма. Тази Наредба ,като и последваща са отменени и сега действа Наредба от м. юли 2022 година.

По идентични спорове съдът е приемал ,че до изменението на чл.187

ал.1 от ЗМВР не е бил уреден въпросът с продължителността на нощния труд , поради което и е приемал ,че следва да намерят приложение общите норми на КТ.

Към момента обаче е налице произнасяне на ВКС по тълкувателен ред – постановено е Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2023 г. на ВКС по т. д. № 1/2020 г., ОСГК, скоро след предявяване на настоящия иск. Прието е по задължителен за съдилищата начин ,че при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове.

Това становище е мотивирано ,като е прието ,че съгласно чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА, за да се приложи правна уредба по аналогия са необходими определени предпоставки, които следва да бъдат разгледани предвид отговора на поставения въпрос. Приема се ,че в конкретния случай няма празнота на закона и не може да се пристъпи към правоприлагане по аналогия, каквато теза е застъпвана преди ,включително и от съставите на Окръжен съд Пазарджик. При анализа на нормата е прието ,че смисъла на чл. 187, ал. 1 ЗМВР, „8 часа дневно“ означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага – през деня, в неговата „светла“ част и през нощта – в неговата „тъмна“ част, в последната хипотеза от 22 часа до 6.00 12 часа. Различието – установената с разпоредбите на ЗМВР по – голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от МВР се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 ЗМВР. Разпоредбите на чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и редът за полагане на нощен труд, включително отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове – наредба и заповед. С последната, представляваща индивидуален административен акт се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби липсва правило като това на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на

законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Не са налице и останалите две предпоставки за прилагането на [чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА](#). Случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т. е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни.

Следователно – поради изложеното за периода до изменението на текста на закона чл.187 ал.1 от ЗМВР ,публ. В бр.60 ДВ/7.07.2020 година ,предявеният иск за заплащане на извънреден труд се явява неоснователен.

Преди постановяването на цитираното тълкувателно решение ,но след произнасянето на СЕС по отправено до него преюдициално запитване ,съдилищата също са считали предявени иски за заплащане на нощен труд , с доводи, че е извънреден.В това решение е прието ,че не изключена по принцип възможността националното законодателство да предвижда по-голяма продължителност на нощен труд за определени категории работници. В § 51 от Решение на СЕС от 24.02.2022 г. по преюдициално дело C262/2020 г., съдът, мотивирайки първия преюдициален отговор, е подчертал, че когато определят необходимото равнище на защита на здравето и безопасността на работниците, които полагат нощен труд, държавите членки трябва да следят дали е гарантирано спазването на принципите на защитата на безопасността и здравето на работниците. Поради това те трябва да следят в полза на полагащите нощен труд работници дали има други мерки за закрила под формата на ограничения в продължителността на работното време, по -високо заплащане, осигуряване на безплатна храна, ободряващи напитки или сходни средства, които да позволяват да се компенсира или да се ограничи влиянието върху организма на особената тежест на този вид труд, голямата и по-бързо натрупвана умора, подчертана и в Директива 2003/88, а съответно и да се съобрази естеството на нощния труд. При мотивиране на втория преюдициален отговор, в § 71 - 72 СЕС е дал насочващи пояснения за допълнителните проверки, които националният съд следва да извърши, а именно: следва да определи каква категория работници ползва общия правен режим по член 140 от Кодекса на труда и каква друга категория е изключена от обхвата му. Указал е, че ще трябва да се провери дали националният законодател е решил да изключи тази втора категория предвид в частност обективните характеристики на функциите, които изпълняват работниците от

нея. СЕС е указал, че едва след такъв анализ може да бъде отговорено конкретно на въпроса дали различното третиране е обосновано, т.е. дали се основава на обективен и разумен критерий. Посочил е, че различното третиране трябва да е свързано с допустима от закона цел и да е съразмерно (пропорционално) на тази цел.

Цитираното Тълкувателно решение , което съдът е длъжен да прилага е постановено след произнасяне на СЕС.

В Тълкувателното решение е обсъдено решението по това дело /т. 49, 51 и 55/, в които се приема, че Директива 2003/88/ЕО не съдържа указание за дадена разлика или съотношение между нормалната продължителност на нощния труд и нормалната продължителност на труда през деня. Посочва се, че следва да се следи за това, за полагащите труд през нощта да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които позволяват да се компенсира особената тежест на този вид труд. Член 8 и чл. 12, б. "а" от Директивата следва да се тълкуват в смисъл, че не се налага да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите, е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня.

Като извод съдът е приел, че чл. 20 и чл. 31 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците в частния сектор да не се прилага за работниците в публичния сектор, вкл. за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т. е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерно на тази цел.

В тази връзка ВКС е изложил в мотивите си ,че при разработването и приемането на ЗМВР, законодателя е имал предвид разбирането за спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със съответните компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време – чл. 178, ал.

1, т. 1 ЗМВР, по- голяма основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по – благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по – благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл. 69 КСО/ и др.

Поради изложеното – претенцията и за периода след изменение разпоредбата на чл.187 ал.1 от ЗМВР се явява неоснователна.

Макар и без да е изложил мотиви , като е основал произнасянето си и приложил приетото в Тълкувателно решение на ОСГТК , което е задължително за съда при тълкуването и прилагането на закона , първоинстанционният съд е постановил едно правилно решение ,което следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора на ответника по жалбата се дължат разноски – представляващи 100 лева юрисконсултско възнаграждение.

Мотивиран от изложеното , Пазарджишки окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение на Районен съд Пазарджик , постановено по гр.д.№ 691 по описа за 2023 година , с което е отхвърлен иска на А. Г. Т., ЕГН *****, от с. 3., общ. С., срещу Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 3092,02 лв., представляваща възнаграждение за положен нощен труд от 1708 часа, положен в периода от 01.04.2020 г. до 23.02.2023 г., получено в резултат на преизчисляване на положения нощен труд съобразно въведената в НСОПЗ методика, с коефициент 1,143 за приравняване към дневен, заедно с лихва за забава в размер 506,31 лв., изчислена поотделно от края на всяко тримесечие до предявяването на иска - 27.02.2023 г., и законната лихва, считано от тази дата до изплащането на вземането и съответно присъдени разноски.

Осъжда А. Г. Т., ЕГН *****, от с. 3., общ. С. да заплати на Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи Пазарджик разноски пред въззивната инстанция в размер на 100 лева юрисконсултско възнаграждение.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____